

editorial

TOMÁŠ ZIMA

Vážení čtenáři,

v rukou právě držíte první číslo časopisu Adiktologie mající po osmi ročnících nový grafický vzhled. Pro časopis je tak zásadní změna samozřejmě velmi významná po mnoha stránkách. Již v minulém editoriale (4/2008) se docent Miovský zmínil o některých důležitých skutečnostech, které nás vedly k takto zásadnímu kroku. Po technické stránce se jim bude krátce věnovat ještě v tomto čísle. Já bych však pro změnu rád zmínil druhou stranu této mince, neboť jestliže nás ekonomické okolnosti donutily k radikálním úpravám a úsporám, pak jsme situace využili k tomu, aby všechny provedené úpravy byly ve prospěch odborné stránky.

Jak již bylo diskutováno na stránkách časopisu, byla Adiktologie v roce 2008 akceptována v seznamu odborných periodik garantovaných v seznamu Rady vlády pro vědu a výzkum (RVVaV) a publikace v ní tak splňují požadavky kladené na neimpaktované recenzované domácí odborné časopisy. Ještě o stupeň více zásadní je pak finální fáze jednání se zástupci mezinárodní databáze SCOPUS a doufejme, že s blízkým přijetím našeho časopisu do této databáze. Vyvrcholila by tak několikaletá snaha výkonné redakce a zúročily se desítky hodin jednání a komunikování se zahraničními kolegy. Vstup do mezinárodních databází je pro časopis překonáním určité magické hranice, kdy se již začíná budovat jeho prestiž a jméno i na této půdě. Samozřejmě, že bez kvalitních článků a dobré autorské základny by něco takového nebylo myslitelné. Čas prověří, zda jsme schopni nastoupený směr udržet, nebo jej dokonce dále rozvíjet. V tomto směru mě naplňuje nadějí vzrůstající počet prací mladých začínajících autorů. Musím zde vyslovit uznání kolegům z Centra adiktologie PK 1. LF UK v Praze, kteří se snaží studenty vést od samého začátku k publikační práci a učí je chápat tolik samozřejmou věc, jakou je sledování nových článků a vnímání toho, že praxe a teorie patří k sobě. Nejlepším pomocníkem praktika je dobrá teorie a největší odměnou pro výzkumníka je praktický dopad jeho bádání na praxi. V tomto směru se Adiktologie od začátku své existence profiluje jako časopis, který má ambici oslovit obě skupiny a vytvořit jim přijatelnou komunikační platformu.

Časopis dostal novou tvář napříč všemi rubrikami. Jak jsem již naznačil výše, naší snahou bylo, aby dopad všech změn co nejvíce podpořil posun časopisu směrem k mezinárodnímu publikačnímu standardu. V tomto směru se myslím záměr zdařil. Adiktologie po formální stránce naplňuje prakticky všechna základní kritéria a kromě tištěné verze je vše samozřejmě připraveno pro rozvoj elektronické podpory. Po několika letech se výkonná redakce také pokouší resuscitovat rubriky, které se z časopisu téměř vytratily. Jde zejména o aktualizaci informačního servisu a přínos pro čtenáře ve včasné informování o významných akcích nebo naopak přinášení reflexí k akcím, které již proběhly. Rádi bychom tak vyprovokovali i vás, abyste nám posílali do redakce své podněty a současně, pokud víte o důležitých, např. vzdělávacích, akcích, abyste nám o nich dali vědět a poskytli podklady. Rubrika nemá samozřejmě nahradit komerční inzerci vzdělávacích akcí, má ale poskytnout základní servis u významných událostí a podpořit nekomerční aktivity.

Zřejmě nejvýznamnější obsahovou změnou v časopise (kromě množství formálních úprav) bude snaha redakce podpořit diskusi o zásadních tématech. Za tímto účelem se budeme snažit pro některé články získat již v době jejich publikování reakce od významných autorů v dané oblasti, které samotný článek doplní o stanovisko, jiný názor, komentář atd. Jedná se o „žánr“, který je velmi náročný, který ale je ověřen desítkami let u těch nejvýznamnějších časopisů v oboru. Je to způsob jak otevřít širší diskusi o důležitých tématech a zásadních autorských sděleních. Uvidíme, zda je takovýto žánr udržitelný a zda se najde dostatek kolegů, kteří se budou ochotni do této iniciativy zapojit. Chceme tím podpořit i navazující část, kterou jsou reakce na samotné články po otištění, tedy se zpožděním jednoho nebo dvou čísel. Například zajímavý článek našeho slovenského kolegy a zkušeného autora Lubomíra Okruhlici by jistě mohl být dobrým úvodním podnětem. Diskuse o různých pohledech na závislost je myslím dostatečně provokativním a aktuálním příspěvkem, který by diskusi rozpoutat mohl. Sám vnímám, že např. téma nejasnosti některých dosavadních diskusí, zda je řeč o samotné závislosti jako klinickém stavu nebo o užívání návykových látek v širším smyslu slova, může být jedním z ohnisek. Myslím,

že není sporu o tom, že dr. Okruhlica ve svém článku velmi dobře pojmenovává situaci, kdy debata okolo závislosti skutečně velmi často sklouzává do obsoletních nebo nepřesných argumentů a zapomíná se na výsledky moderního výzkumu. Na stranu druhou však není samozřejmě v možnostech jednoho článku řešit téma širšího rámce užívání návykových látek – ne každé užívání návykových látek vede nutně ke vzniku závislosti a současně závislost je jen jeden z mnoha, dokonce velmi často nikoli nejvýznamnější negativní důsledek užívání návykové látky. Stejně tak je článek jistě hozenou rukavicí pro diskusi o širších konceptech a aplikacích (jako je např. drogová politika) v souvislosti právě s různými konsekvencemi, jaké zvolené téma má. V tomto prvním čísle najdete i další zajímavé články, které si zaslouží diskusi, a bude na vás, našich čtenářích, zda tuto výzvu přijmete a budete do redakce zasílat své reakce.

Začínáme se rychle blížit k prvnímu kulatému jubileu v existenci časopisu a to je hodně zavazující. Věřím, že časopis bude i nadále naplňovat vzdělávací a informační potřeby v oboru, v těch oblastech, které mu přísluší, pomůže nadále kultivovat obor adiktologie žádoucím směrem a vy mu zachováte i nadále svoji přízeň.

V Praze 6. března 2009

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.
vedoucí redaktor časopisu